

Starohrvatske sagene i kondure

Hrvati su odmah po doseljenju na Jadran prihvatili more kao izvor i prostor svog života. Postali su vješti ribari, pomorci, graditelji brodova pa i gusari. Zabilježeno je tako da se 840. godine u Jadranskom moru odigrala prava bitka između Venecije i doseljenih Slavena.

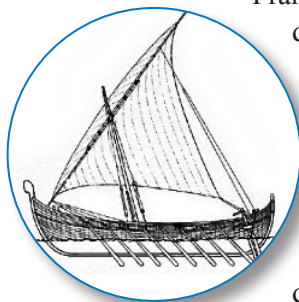
Tu se mletački dužd Petar sukobio s Hrvatima i Neretljanima koje je više puta nastojao pokoriti, no i ovaj put mu to nije uspjelo pa je sklopio mir s hrvatskim knezom Družakom.

Prvi pisani izvor o hrvatskim brodovima toga doba potječe od bizantskog cara Konstantina Profirogeneta (912.g. – 959.g.). On u svom djelu «O upravljanju carstvom» spominje Hrvate kao miran i neratnički narod kojemu njegovi brodovi, sagene i kondure, služe pretežito za trgovinu.

Profirogenet navodi i to kako Hrvatska posjeduje 60 000 konjanika, 100 000 pješaka, dok na moru ima 80 sagena i 100 kondura. Sagene su inače imale po 40 ljudi, a kondure po 20, odnosno manje, ovisno o njihovoj veličini.

Pretpostavlja se da su ti brodovi imali zdepast i okrugao trup sa širokom i izdignutom krmom.

Pramac im je bio obao, dok se upravljalo bočnim kormilom jer se pravo kormilo javlja tek u 13. stoljeću. Sagena je imala dva do tri, a kondura jedan do dva jarbola, a glavno jedro bilo je kružno. Češće nego jedra, u Jadranu su se koristila vesla, a u posadama je bilo i do 40 veslača. Sagene i kondure bili su čvrsti brodovi pa su i ljeti i zimi plovili cijelim Jadranom. U vrijeme ratova ti su brodovi korišteni kao ratni pa ih se opremalo tadašnjom ratnom opremom.



SAGENA - 1. Ribarska mreža; 2. Ratni brod hrvatske države, oko X. stoljeća.

Mornar

Svaki mornar pjevat mora, hvali kopno drž' se mora. On ne može ni da hoda ako pod njim nije voda. On ne može ni da piše ako mu se stol ne njiše. Kad na moru je bonaca, spotiče se kad koraca. Ne može ni da se šulja ako mu se brod ne ljulja. Mornar ne može da spava dok mu se ne trese glava. Njega često hvata trema kada morskog pseta nema. Kada nema brodoloma, dođe mu da ide doma. Mornaru je pravi mamac kad mu more lizne pramac. On stalno od želje gori da se s njime hrve, bori.

Zvonimir Balog



POMORAC - onaj koji po zanimanju (bez obzira na zvanje i čin) plovi morem.
MORNAR - član brodske posade.

Mornar

Skladatelj: N.N.

1. Što je va - ma ze - mlja, to je me - ni mo - re;

što su me - ni va - li, to su va - ma go - re. _____

2.
Što je vama kuća
To je meni lađa;
A sunce nam jedno
S istoka se rađa.

